

SISTEMUL PENSIILOR PRIVATE

ȘTIAI CĂ

Sistemul de pensii este un tip de protecție și securitate socială care își are originile încă din antichitate. Se regăsesc atestări ale unor inițiative existente în Imperiul Roman cu privire la preocupările conducătorilor de a asigura un sistem de securitate socială similar sistemului de pensii de astăzi.

ȘTIAI CĂ

Cele mai multe fonduri de pensii din Europa sunt pensii ocupaționale? În SUA, acestea formează piața cu cele mai mari active (35,5 trilioane \$ în 2020). Marea Britanie este a doua cea mai mare piață, cu active în valoare de peste 3,59 trilioane \$. În România fondurile de pensii au active de aproximativ 18 mld. euro.

IMPERIUL ROMAN

Augustus Caesar a introdus pensia folosind trezoreria militară (aeririum militare) – a creat un plan de pensionare în care soldații în retragere primeau minim 3.000 dinari în plată unică, ceea ce reprezenta aproximativ 13 salarii anuale ale unui legionar după 16 ani de serviciu într-o legiune și 4 ani în rezervă.

SPECIAL

Reținem două situații mai speciale. Conform studiilor, 1 din 3 oameni născuți astăzi vor ajunge la vârsta de 100 de ani. Conform statisticilor, Franța are cea mai mare populație de pensionari tineri.

PENSIILE

statistici și cifre

Ponderea persoanelor cu vârsta de și peste 55 de ani în numărul total de persoane angajate în cele 27 de țări ale UE a crescut de la 12% la 20% între 2004 și 2019. În 2019, 48% dintre toți bărbații cu vârsta peste 65 de ani și 60% dintre femeile cu vârsta peste 65 de ani erau angajați part-time, cel mai probabil pentru a-și completa veniturile. Agricultură, silvicultură și pescuitul au fost cei mai mari angajatori din UE de persoane cu vârsta de peste 65 de ani, angajând 14,9% din forța de muncă pentru această grupă de vârstă în 2019. Aceste statistici relevă importanța sistemelor de pensii private în economiile UE-27 pentru combaterea riscului de sărăcie al persoanelor care au ieșit sau urmează să iasă la pensie.

Fondurile de pensii din zona euro au crescut în ultimele două decenii în ceea ce privește activele lor financiare. Activele acestor fonduri de pensii aproape și-au dublat dimensiunea din 2008 până în 2019, activele totale ridicându-se în 2019 la aproximativ 3 trilioane (3.000 miliarde) euro și aproape dublându-și procentul față de PIB-ul zonei euro de la 13% în 2008 la 25% în 2019. Prin comparație, conform datelor OECD, valoarea activelor fondurilor private de pensii din SUA a fost echivalentă cu aproximativ 140% din PIB în 2018.

Alege pensia privată potrivită nevoilor tale

Ce ar trebui să știi în calitate de consumator

1. Pentru a adera la un fond de pensii Pilon II sau III trebuie să contactezi un agent de marketing autorizat. Lista completă a agenților de marketing poate fi consultată pe site-ul ASF.
2. Poți să găsești informații despre toate fondurile pensii Pilon II sau III pe site-ul ASF. Informații suplimentare poți găsi pe site-urile administratorilor.
3. Odată ce ai încheiat primul contract de muncă, ai la dispoziție 4 luni pentru ați alege un fond de pensii Pilon II în mod voluntar. Dacă nu vei face acest lucru vei fi distribuit aleatoriu la unul dintre fondurile existente la acel moment pe piață. Dacă în primii 2 ani, de la aderarea la un fond de pensii Pilon II te transferi la un alt fond de pensii vei plăti o penalitate – ulterior transferul este gratuit.
4. Contractul de aderare la un fond de pensii private trebuie citit în integralitate. Oriunde ai neclarități cere informații suplimentare de la agentul de marketing.
5. Dacă unul dintre criteriile pe care le-ai folosit este randamentul istoric al fondului de pensii, trebuie să ții cont că randamentele istorice nu înseamnă că fondul va avea randamente similare și pe viitor.
6. Atenție deosebită trebuie avută la comisioanele care trebuie plătite administratorului și pentru transferul la un alt fond de pensii.
7. Dacă nu cunoști fondul de pensii la care ești participant, poți afla acest lucru completând un formular pe site-ul ASF, urmând să fii contactat ulterior de administratorul fondului de pensii respectiv.
8. Dacă ești nemulțumit de serviciile unui administrator de fond de pensii private sau ale unui agent de marketing, poți face o petiție la ASF în care să explici problema ta și să soliciți clarificarea acesteia.
9. ASF vine în întâmpinarea ta și pune la dispoziția consumatorilor un sistem de soluționare alternativă a litigiilor (SAL-Fin). Mai multe detalii găsești pe www.asfromania.ro.

MATEMATICĂ

Pensia privată facultativă este o formă de economisire pe termen lung. Rolul administratorului este de a folosi banii participanților și de a-i investi. Să presupunem că avem 2 situații: 1. Un participant începe să contribuie la vârsta de 20 de ani și contribuie cu câte 1.000 lei/an timp de 20 de ani, după care timp de 20 de ani nu mai contribuie nimic. 2. Un alt participant de 20 de ani nu contribuie nimic timp de 20 de ani după care timp de 20 de ani contribuie cu 1.000 lei/an. Presupunem că randamentul fondului este constatat de 5%/an, pentru toți cei 40 de ani.

În primul caz, după 40 de ani, se acumulează în contul de pensie 83.556 lei, iar în cel de-al doilea caz 33.066 lei. Deși sumele economisite sunt egale ($20 \text{ ani} \times 1.000 \text{ lei/an} = 20.000 \text{ lei}$), în primul caz în cont continuă să se acumuleze bani deoarece aceștia se multiplică an de an, datorită randamentelor obținute de fond pentru următorii 20 de ani (ceea ce nu se întâmplă în al doilea caz).

GEOGRAFIE

Motivul principal al introducerii sistemelor de pensii private peste tot în lume îl reprezintă combaterea riscului de sărăcie pentru populația care iese la pensie. Un studiu al Băncii Mondiale pentru perioada 1990-2007 realizat în 27 de țări din Europa, Africa, Asia și America de Sud și Centrală a relevat că sistemele de pensii mari (adică cele cu cel mai mare procent al activelor raportat la produsul intern brut) tind să aibă randamente mai ridicate. De asemenea, sistemele de pensii cu o concurență mai mare (un număr mare de fonduri) și care au o vechime mai mare au o volatilitate (variație a valorii activelor) mai scăzută. Nu în ultimul rând, pensiile ocupaționale tind să aibă randamente mai ridicate comparativ cu alte tipuri de pensii private. Există de asemenea o corelare directă între randamente fondurilor de pensii private și ratele de creștere a produsului intern brut ale țărilor cuprinse în studiu.

ISTORIE

Începând cu 1989, România s-a confruntat cu o scădere a natalității. Acest lucru, coroborat cu migrația voluntară a forței de muncă și a creșterii rapide a numărului de pensionari (datorită persoanelor care au ieșit la pensie înainte de a împlini vârsta legală de pensionare din anii '90) a condus la o scădere semnificativă a numărului de participanți (contributori) la sistemul de pensii de stat de la acea vreme. S-a ajuns astfel ca pensiile din sistemul public să nu mai poată fi susținute, sistemul de pensii având nevoie de reformă. Astfel că, în perioada 2007-2008, în România a fost introdus un sistem de pensii bazat pe 3 piloni. Pe lângă pensia de stat (Pilonul I) a fost introdus un pilon de pensii administrat privat obligatoriu (Pilonul II) și unul privat facultativ (Pilonul III). De la începutul acestui sistem de pensii private, numărul de participanți a crescut în mod constant, an de an, ajungând în iulie 2022 la 7,8 milioane la Pilonul II și 589 mii la Pilonul III. Pentru a completa sistemul de pensii din România, în 2020, a fost introdus un al IV-lea pilon de pensii private, facultativ – pensiile ocupaționale (pentru a transpune Directiva (UE) 2016/2341 a Parlamentului European). Până în iulie 2022 nu fusese încă autorizat de ASF niciun fond de pensii ocupaționale ci doar un administrator și un depozitar.

